Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

liv@eduskunta.fi

Asia: VNS 10/2022 vp Valtioneuvoston selonteko Suomen digitaalinen kompassi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt lausuntoa valtioneuvoston selonteosta Suomen digitaaliseksi kompassiksi (”Ohjelma”). Sanoma Media Finland Oy (”Sanoma”) kiittää mahdollisuudesta ja esittää näkökulmanaan seuraavaa:

Sanoma pitää kannatettavana, että Suomelle on valmisteltu riittävän kauas ulottuva strateginen ohjelma tukemaan yhteiskunnassa digitalisen aikakauden valmiuksia sekä kehittämään tietoliikenneteknologian (”ICT”) huippuosaamiseen nojautuvaa kansallista kilpailukykyämme. Tilannetta voi näin ollen tarkastella kahdesta näkökulmasta:

1. Kansalaisten digi-valmiuksien varmistaminen: Suomen ikärakenne ja huoltosuhde huomioiden on hyvinvointiyhteiskunnan ylläpitämiseksi kehitettävä kustannustehokkaampia keinoja ylläpitää yhteiskunnan julkisia palveluita. Näiden palveluiden yleistymisen edellytyksenä on, että kansalaisilla on riittävät kyvyt ja tekniset valmiudet hyödyntää näitä digitaalisia palveluita laaja-alaisesti. Digitalisaatiota hyödyntämällä on samalla luotava uutta työllisyyttä.

2. ICT ammattilaisten kouluttaminen: Suomen on synnytettävä riittävä määrä digitaalisen palveluiden kehittäjien ja ICT-ammattilaisten ammattikunta kehittämään ja tuottamaan näitä digitaalisia ratkaisuja niin Suomessa kuin kansainvälisille markkinoille tarjottaviin tuotteisiin ja palveluihin.

Yhteiskunnan digitalisaatio on nopeassa kehityksessä ja siksi toimenpiteisiin on ryhdyttävä heti ja kaikilla edellytetyillä tasoilla. Suomen on oltava nopeampi ja ketterämpi kuin kilpailijamaansa voittaaksemme osuttaa digitaalisten palveluiden ja sisältöjen markkinoilla.

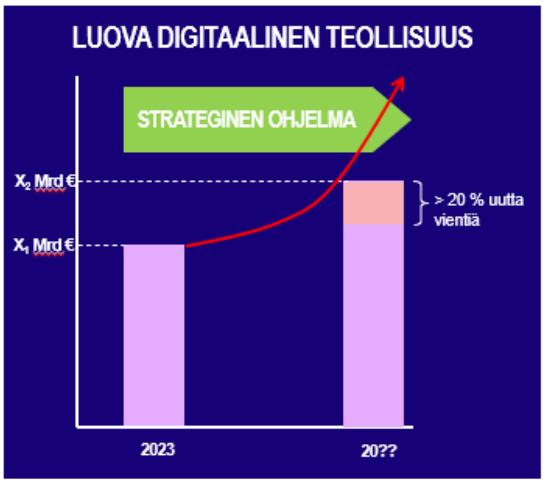

Suomessa on vahvaa osaamista digitaalisissa teknisissä ratkaisuissa ja palveluissa. Olemme myös kehittäneet verkostoituneen, eri alojen osaamista tehokkaasti hyödyntävän toimintatavan sekä tiiviin julkisen sektorin ja elinkeinoelämän yhteistyömallin. Tämä tarjoaa hyvän pohjan uudelle menestykselle luovalla digitaalisella alalla. Menestyvän luovan digitaaliteollisuuden edellytys on, että siihen kiinnitetään aitoa huomiota ja sen eteen tehdään ratkaisukeskeisiä toimenpiteitä.

Oppimien ja osaaminen ovat keskiössä sekä kansalaistaitojen kasvattamisessa että ICT-alan huippuammattilaisten – ”koodarien ja palvelumuotoilijoiden” – kouluttamisessa. Yhdessä nämä tuottavat kriittisien valmiuden yhteiskunnan tehokkaalle ja tasavertaisuuden turvaavalle digitalisaatiolle, sekä kansallista kilpailukykyämme vahvistavalle innovaatiotoiminnalle.

Tulevan hallituskauden alussa on ripeästi selvitettävä ja lähettävä toteuttamaan niitä osatekijöitä, joilla on yllä mainittujen kahden tavoitteen kannalta (kansalaisten digi-valmiudet sekä ICT-ammattilaiset määrän kasvattaminen) on kaikkein suurin kehitystä kiihdyttävä vaikutus.

Lähes 60 % suomalaisista yrityksistä ilmoittavat vaikeuksista rekrytoida osaavia ICT-ammattilaisia. Osaavien ICT-ammattilaisten puute muodostaa pullonkaulan uusien digitaalisten innovaatioiden kehittämisessä ja tarjoamisessa markkinoille.

Digitaaliselle innovaatiotoiminnalle tulee asettaa kunnianhimoiset tavoitteet ja kannustimet. Kehitystä hidastavia raja-aitoja on purettava määrätietoisesti ja miniteriöiden rajat ylittäen. Digistrategian kunnianhimoisina tavoitteina tulee olla uusien työpaikkojen luominen, viennin lisääminen, hyvinvointiyhteiskunnan turvaaminen ja osallistuminen monikulttuurisen, avoimen yhteiskunnan kehittämiseen.

Yhteiskunnan tehtävä on luoda toimintaedellytyksiä yritykselle kehittää ja tarjota omia palveluitaan, sekä tarjota kuluttajille turvallisen käyttöympäristön ostaa ja kuluttaa palveluita.

Yhteiskunnan ja sen julkisen sektorin on vältettävä yksityisen sektorin kanssa kilpailemista. Tällainen ratkaisu toisi tehottomuutta ja hidastaisi palveluiden ja osamaisen kehittymistä.

Euroopan johtavana oppimateriaalikustantajana Sanoma näkee, että koulu on ensimmäisestä asteesta alkaen avainasemassa tulevaisuuden kyvykkyyksien synnyttämisessä. Kansallisten tavoitteiden saavuttamiseksi, tulisi opetussuunnitelmiin sisällyttää ”ICT” läpileikkaavana aiheena sekä myös erillisenä oppiaineena. Luonnontieteiden osaamisen tasoa on nostettava ja yliopistotasoisen tutkinnon suorittaneiden määrää on kasvatettava. Tähänkin on kehitettävä erityisiä kannustimia.

Parhaan tuloksen saavuttamiseksi aihetta tulee käsitellä johdonmukaisesti kaikilla koulutustasoilla; perus- ja toisen asteen opetuksessa sekä yliopistotasolla poikkitieteellisellä lähestymistavalla, joka kattaa matematiikan ja informatiikan, palvelusuunnittelun, käyttökokemuksen, liiketalouden ja tutkimuksen. Onnistuminen asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa hyötyy selkeistä mitattavista tavoitteista, sekä näitä tavoitteita tukevista kannustimista.

Perus- ja toisen asteen koulutuksen kautta tapahtuva ICT-osaamisen kasvattaminen nopeutetussa lähestymistavassa edellyttäisi:

a) "digitaaliset taidot" sisällytetään opetussuunnitelmiin erillisenä oppiaineena

b) investoidaan opettajankoulutuksen resursseihin, jolla varmistetaan hyvät valmiudet tämän aineen opettamiseen

c) panostetaan opetusmateriaaleihin ja opettajaa tukeviin materiaaleihin

d) varmistetaan ICT-laitteiden ja yhteyksien määrää ja laatu kouluille ja opiskelijoille

e) kehitetään opiskelijoille erityisiä kannustimia tietoliikenneteknologian tutkinnon suorittavien määrän kasvattamiseksi

Lisäksi yrityksille on luotava kannustimia innovaatiotoiminnan panostuksien nopeaan lisäämiseen.

Lisätietoja antaa Sanoma Oyj:n yhteiskuntasuhdejohtaja Marcus Wiklund
(marcus.wiklund@sanoma.com)

Helsingissä 6. helmikuuta 2023

Sanoma Media Finland Oy

Marcus Wiklund

Johtaja, yhteiskuntasuhteet